

Jak funguje kyberšikana

Definice a hlavní rysy

Kyberšikanu (cyberbullying) lze stroze definovat jako „zneužití ICT (informačních komunikačních technologií), zejména pak mobilních telefonů a Internetu, k takovým činnostem, které mají někoho záměrně vyvést z rovnováhy“.

Samotný název naznačuje, že v případě kyberšikany máme co do činění se specifickou formou klasické šikany (chování, jehož záměrem je opakovaně ubližovat, ohrožovat, nebo zastrašovat jiného člověka, případně skupinu lidí) „tváří v tvář“.

Šikanování s využitím komunikačních a informačních technologií se oproti klasické šikaně liší například tím, že pachatel může zůstat anonymní a oběť se nikdy nemusí dozvědět, kdo ji šikanoval. Může jej znát, stejně tak se s ním v životě nemusela setkat, protože si ji agresor vybral náhodou, třeba jen podle telefonního čísla. Pachatelé se skrývají za skrytá čísla, přezdívky, smyšlené emailové adresy. Anonymita jim umožňuje agresí stupňovat a dovolit si to, co by si tváří v tvář nedovolili.

Typy kyberšikany

Můžeme rozlišit dva typy kyberšikany – přímé útoky (zprávy posílané přímo obětem) a kyberšikanu v zastoupení (využívání druhých pro šikanu obětí v kyberprostoru). Kyberšikana v zastoupení je mnohem nebezpečnější, protože se jí spolupachatelé (včetně dospělých) často účastní nevědomky.

1. Přímé útoky

>>Posílání obtěžujících, výhrůžných nebo krutých zpráv formou SMS, po emailu nebo „kecálcích“ (icq apod.).

>>Kradení hesel a následné zneužívání osvojeného účtu.

>>Blogování - zveřejňování intimních informací nebo pomlouvání prostřednictvím blogu.

>>Zveřejňování choulostivých nebo lživých informací a obrazových materiálů na webových stránkách nebo jejich šíření telefonem – zejména záznamy aktů klasické šikany, násilí páchaného na oběti nebo např. pornografické fotografie s tváří oběti.

>>Posílání dehonestujících obrázků přes email nebo mobilní telefony – nejčastěji posílání obrázků, fotografií a video nahrávek spolužáků nebo učitelů – kde je oběť zesměšňována a karikována.

>>Internetové hlasování Kdo je super a kdo není? Kdo je největší kráva v šesté třídě? Tyto typy otázek nekontrolovatelně běží v různých internetových hlasováních a všechny jsou vytvořeny někým z blízkého okolí. Staly se novým způsobem, jak děti mohou šikanovat své vrstevníky online.

>>Interaktivní hraní – při hraní na herních zařízeních typu X-Box Live a Sony Play Station 2 Network jsou děti v živém spojení přes chat nebo telefonování prostřednictvím Internetu s kýmkoli, na koho v online hře narazí. Někdy ostatní slovně napadají, uzamykají před někým hrací místnost, vypouštějí do éteru nepravdivé zvěsti, nebo nabourávají cizí účty.

>>Rozesílání zákeřných kódů (viry, spyware, hackování).

>>Zasílání pornografických nebo jiných obtěžujících emailů a zpráv – útočníci své oběti zapisují do různých hromadných seznamů a jim pak chodí tisíce nevyžádaných zpráv (v případě pornografie je pak například mohou rodiče podezírat z navštěvování erotických stránek).

>>Vydávání se za jiného člověka – svoji oběť.

2. Kyberšikana v zastoupení

O kyberšikanu v zastoupení se jedná tehdy, najde-li si agresor pro špinavou práci někoho jiného. Ten je pak většinu času nevědomým komplicem, protože neví, že je využíván k obtěžování jiných lidí. Proto je kyberšikana v zastoupení považována za nebezpečnější. Příkladem může být zneužívání možnosti upozornění na porušování pravidel, kterou nabízejí provozovatelé různých služeb. Kliknutím na ikonku s nápisem „Varování“ nebo „Upozornění“ je poskytovatel upozorněn, že oběť se dopustila něčeho, co porušuje pravidla. Pokud účastník fóra, uživatel emailu apod. poruší opakovaně pravidla, může mu být zrušen účet (Někteří poskytovatelé si jsou možnosti zneužití vědomi a často kontrolují, zda jsou zaslaná varování odůvodněná). V tomto případě je jako nevědomý komplic využit právě poskytovatel připojení. Někdy jsou nevědomými spoluviníky i rodiče oběti. Pokud kyberagresor dokáže nastolit takovou situaci, že to na první pohled vypadá, že oběť dělá něco špatně a její rodiče jsou o tom informováni, často své dítě poté potrestají.